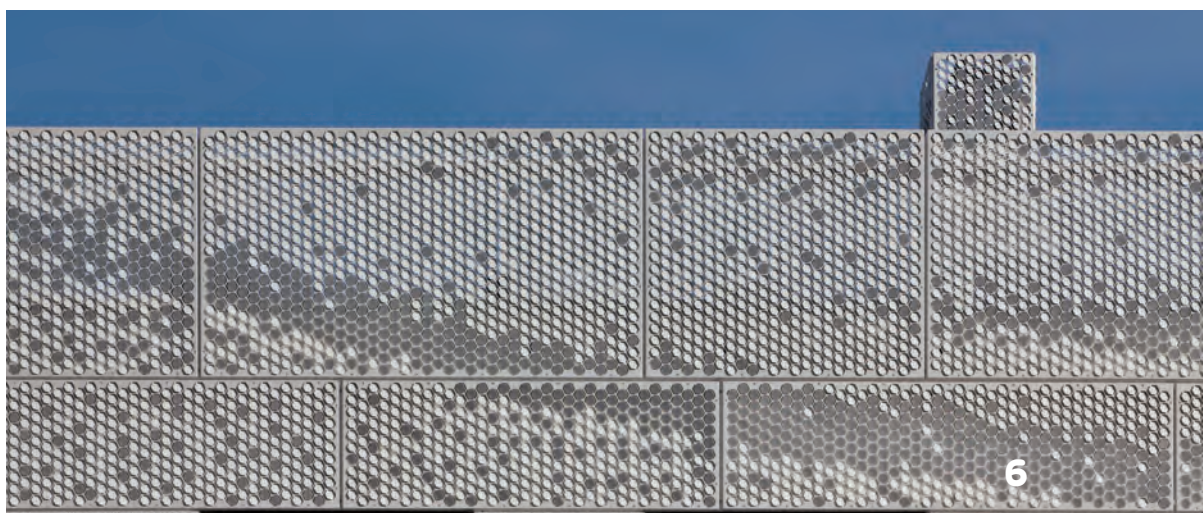

1. Panelen voor ramen en deuren schuiven langs een onzichtbare rail open. 2. Zicht vanuit de woning tussen de schuifpanelen door. 3. De zeshoeken van Damast zijn zó gebogen dat ze licht vangen of schaduw werpen. 4. In de nauwe stegen zijn veel historische gevels wit. Damast daarom ook. 5. De sluis loopt boven de gevel door en vormt de balustrade voor het dakterras. 6. De schoorsteen op het dakterras is bekleed met hetzelfde materiaal als de gevel.

Gesluierde gevel

Tussen de Lakens, een nieuwbouwwoning in de pas herstelde stegenstructuur van Amsterdam, heeft een façade die bedekt is door een bijzondere sluier. Architect Angie Abbink werkte hiervoor samen met designer Chris Kabel. 48.000 handmatig gevouwen zeshoeken vormen een tekening van licht en schaduw, als van geweven stof. Het concept is gepatenteerd en wordt waarschijnlijk ook toegepast in Istanboel.

Het Blaauwlagenblok is een herstel- en restauratieproject tussen de Warmoesstraat en de Oudezijdsvoorburgwal in het centrum van Amsterdam. Om het gebied weer leefbaar te maken, wordt de middeleeuwse structuur van de volgebouwde stegen hersteld. Twee van deze stegen zijn de Blaauwlagensteeg en de Zwartlakensteeg. De namen herinneren aan de lakenververijen die hier vroeger gevestigd waren. Precies tussen deze twee stegen, op een verborgen binnenhof, ligt een van de weinige nieuwbouwprojecten van het blok. In opdracht van woningstichting De Key ontwierp architect Angie Abbink van Abbink X De Haas architectures in Amsterdam een sociale huurwoning annex atelier met de toepasselijke naam Tussen de Lakens. Een eenvoudige, strakke, witte doos met een sierlijke gevelbekleding: een kanten sluier die de hele façade bedekt. Het idee van de sluier ontstond na een bezoek aan de toekomstige bewoner, die in zijn oude huis overall doeken had hangen. De kant is een knipoog naar Oudhollandse vitrage en de pikante lingerie van de dames om de hoek.

Risico

Een sluier als gevelbekleding is bijzonder, maar vormt ook een risicofactor. De kans was groot dat De Key zou kiezen voor een ander, veiliger ontwerp. Gelukkig was Tussen de Lakens het sluitstuk van een bijna 20 jaar durende stedelijke transformatie. De Key wilde daarom iets speciaals doen en een gesluierde gevel als kunstwerk sprak de woningstichting wel aan. De sluier zou meerwaarde geven aan het Blaauwlagenblok en door de status van kunstwerk kon het beschikbare budget bovendien worden opgepompt.

Kant

Namens De Key ging Abbink op zoek naar een kunstenaar die haar sluierontwerp kon materialiseren. Ervaring met techniek en affiniteit met kant waren een absolute vereiste. Ze kwam terecht bij de Rotterdamse designer Chris Kabel, die onder meer kanten voorwerpen voor Droog Design ontwierp (stadskaart Lacemap, servet 2Fold en parasol Shady Lace red.) Naast een beperkt budget, kreeg Kabel te maken met een aantal voorschriften ten aanzien van kleur- en materiaalkeuze. Zo moest de sluier per sé wit worden, net als de gevels in de omgeving. Van oudsher waren deze wit om de dichtbebouwde stegenstructuur licht en luchtig te houden. Vanwege de monumentale aard van dit stukje Amsterdam moest nieuwbouw hierop aansluiten. Verder vereiste de constructie van de woning een lichtgewicht gevelbekleding die eenvoudig aan het metselwerk bevestigd kon worden. En omdat in het hele project duurzaamheid voorop stond, moest het materiaal ook C2C-kwaliteiten hebben.

Damast

Kabel koos witte, aluminium platen van 3mm dik, waarin digitaal een repeterend patroon van 48.000 zeshoeken is geponst. Ponsen is een betaalbaar alternatief voor lasersnijden. Laseren betaal je namelijk per strekkende meter en per tijdseenheid. Hoe meer, hoe duurder. Ponsen is een repeterende handeling met een vast tarief. De perforatie is zo ontworpen dat de zeshoeken handmatig naar boven of naar beneden kunnen worden gebogen om licht te vangen of schaduw te werpen. Met dit licht-donkercontrast liet Kabel het kantpatroon los en ontwierp hij een tekening die doet denken aan damasten stof: een verwijzing naar de

textielgeschiedenis van het Blaauwlagenblok. De geponste panelen zitten vast aan horizontale aluminium profielen die op het achterliggende witte metselwerk zijn bevestigd. De panelen voor de ramen en deuren schuiven open via een schuifstelsel aan de achterkant van de vaste panelen. De gevelpanelen lopen door boven het metselwerk en vouwen zich om, waardoor een integrale balustrade voor het dakterras ontstaat. De drie meter hoge schoorsteenkap midden op het dakterras is eveneens bekleed met de geponste beplating. Aardig detail: De stegen van het Blaauwlagenblok zijn alleen toegankelijk voor bewoners. Damast is voor anderen slechts te zien via twee glazen deuren in de Warmoesstraat. Een stukje Damast (uithangbord van het gevelmateriaal) bij de ingang van de Blaauwlagensteeg attendeert voorbijgangers op het kunstwerk.

Patent

Behalve kunstwerk is Damast ook een effectief zonnescherm. Doordat de sluier op de zuidwestgevel is gemonteerd, wordt warmteverlies in de winter beperkt en in de zomer blijft de gevel koel. Damast is de sublieme integratie van kunst en architectuur. Het gevelconcept is ondertussen gepatenteerd en in samenwerking met Kabel wil Abbink X De Haas het idee weer toepassen bij een woningproject aan de Bosporus in Istanboel. Er wordt nog wel gezocht naar een manier om de zeshoeken machinaal te vouwen.

Projectgegevens:

Architect: Abbink X De Haas architectures.
Concept en uitvoering materiaal: Studio Chris Kabel. **Productie & montage:** Metadecor.
Opdrachtgever: Woningstichting De Key